

MEGHÍVÓ

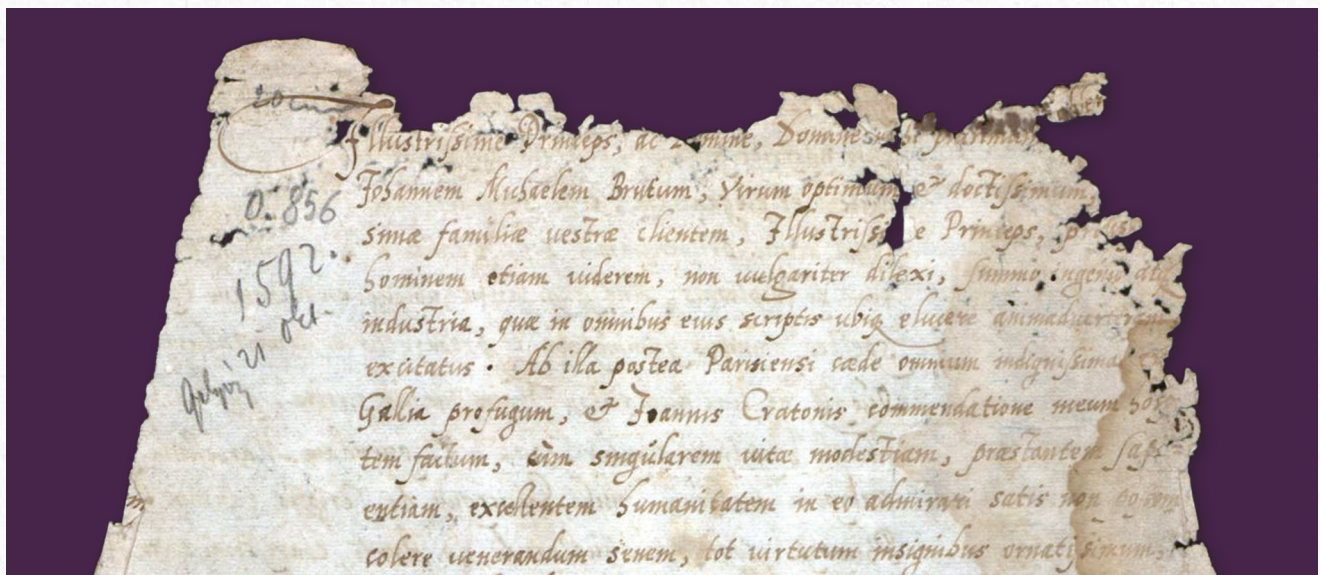
A HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz Osztálya, a régi magyar irodalomtörténeti oktató- és kutatóhelyekkel közösen tisztelettel meghívja Önt a **2024. október 29-én**, kedden délután 16 órakor kezdődő vitaulésére:

TOMKÓ ZOLTÁN

Egy megghiúsított kiadás?

Julius von Salm Báthory Zsigmondnak címzett levele
Giovanni Michele Bruto *Magyar történetéről*

1574 januárjában Erdélybe érkezett Báthory István és Forgách Ferenc meghívására Giovanni Michele Bruto (1517–1592), hogy Antonio Bonfini *Magyar történelem tizedeinek* folytatását elkészítse. Megbízását 1576-ban, Báthory István lengyel királlyá választását követően Krakóba áttelepülve folytatta egészen megbízója 1586-ban bekövetkezett haláláig. Ekkor Habsburg Ernő főherceg szolgálatába állt, aki a lengyel trónt próbálta elnyerni, majd 1588 júniusától 1592. évi haláláig II. Rudolf császár udvari történetírója volt. Élete fő műve, a Bonfini folytatásának szánt *Magyar történet* azonban sem a Báthory Istvánhoz, sem pedig a II. Rudolphoz köthető alkotói korszakában nem jelent meg nyomtatásban, pedig 1584-re egy a szerző által befejezettnek tekintett változat már bizonyosan elkészült.

A gyulafehérvári udvarnak 1588-tól kezdve komoly törekvése volt Brutus művének megszerzése és kinyomtatása, 1591-ben végül vissza is szerezték a *Magyar történet* Lengyelországban maradt példányát. Hugo Blotius tudósítása szerint a szöveget nyomtatásra készítették elő, erről azonban Brutus tudomást szerezvén 1591. december 16-án Bécsből Erdélybe távozott, hogy „az elsieltett kiadást megakadályozza”. A *Magyar történet* trentói kéziratának 2020 nyarán történt felfedezése óta a legújabb kutatások tisztázták, hogy Brutus nem a mű kiadását meggátolandó utazott Gyulafehérvárra, hanem hogy egy az ő elképzeléseinek megfelelő változat kerüljön nyomdába. Arra, hogy ebből végül miért nem lett semmi Brutus 1592. május 16-án bekövetkezett halála után, mindeddig nem volt adat.

2024 nyarán egy az Eötvös Loránd Tudományegyetem könyvtárában őrzött levélre bukkantam, melynek szerzője Julius von Salm, címzettje pedig Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem. A tizenegy és fél oldal terjedelmű levél 1592. október 21-én kelt Galgócon, tárgya pedig Brutus *Magyar történetének* szerzője halála utáni sorsa egy hosszú *ars historica* jellegű értekezéssel összekötve, melynek célja a fejedelem meggyőzése a mű szerző szándéka szerinti utolsó változatának kiadásáról. Előadásomban e levelet és annak tágabb kontextusát ismertetem.

Az előadás helyszíne: HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet, Bp., 1118. Ménesi út 11–13., első emeleti tanácsterem. Az előadásról felvétel készül, amely a következő előadás után lesz elérhető a <https://mtabtk.videotorium.hu/> portálon.

Egyúttal tájékoztatom a Rebakucs tág kutatóközösségének tagjait az intézeti Reneszánsz Osztály elmúlt és elkövetkezendő időszakának eseményéről.

1. 2025. május 28–31. között kerül sor Veszprémben az 56. Rebakucs konferenciára „*Hag yományörzés és önbecsülés*”. *Százéve született Tarnai Andor* címmel. A konferencia első körlevele elérhető itt.
2. Szeptember 17-én kettős könyvbemutatót tartottak az Irodalomtudományi Intézetben. Békés Enikő és Bene Sándor kötetéről Jankovits László és Lázár István beszélgettek a szerzőkkel.
3. Szeptember 19–20. között került sor a Cseh Tudományos Akadémia Cseh Irodalmi Intézetének szervezésében a *Čeština jako literární jazyk v době národních hnutí* (A cseh nyelv mint irodalmi nyelv a nemzeti mozgalmak korában) című konferenciára, ahol Papp Ingrid az „Oslava jozefinizmu v českom diele Ladislava Bartholomaeidesa” címmel tartott előadást.
4. Október 3–5. között került sor a *Család(i)történetek: Valóságbrázolás és/vagy mítoszteremtés a családi és egyéni identitás megformálásában* című konferenciára Nyíregyházán és Vaján. A Reneszánsz Osztály tagjai közül Draskóczy Eszter és Bene Sándor tartott előadást.
5. Október 11–12-én rendezték meg Szegeden az *Állatszimbolika – vizuális és verbális interakciók az európai kultúrtörténetben* című konferenciát, ahol Molnár Annamária „Egy paradox bolhadicséret margójára – Celio Calcagnini Pullicis encomionja” címmel tartott előadást.
6. Október 15-én 15 órai kezdettel kerül sor Zsupán Edina *Laudatio principis. A wolfenbütteli corvinák* (Humanizmus és reformáció 42., Bp., 2024.) című kötetének bemutatójára az Irodalomtudományi Intézetben. A kötetéről Békés Enikő, Bene Sándor és Mikó Árpád beszélgetnek a szerzővel. A moderátor Bartók István.
7. Október 18–19-én, Kolozsváron kerül sor a *Romania contexta 4. Eredità e trasmissione nelle lingue e letterature romanze* című nemzetközi konferenciára, ahol Draskóczy Eszter „Creature infernali nella tradizione grafica ungherese (Dante nel ventesimo secolo ungherese)” címmel tart előadást.
8. November 5-én 15 órakor tartjuk meg az MTA-BTK Lendület Humanista Kánonok és Identitások Kutatócsoport textológiai-filológiai műhelyét, amelyet 16 órakor a Kiss József-díj átadó ünnepe követ.

Szívélyes üdvözléttel:
Kecskeméti Gábor
igazgató